

Være at være Ordfører for det af 9 Medlemmer stillede Forſlag til Beſlutning af Tinget, tør det maatte være mig tilladt at udtrykke min Glæde over, at ikke alene den højtærede ny Udenrigsminiſter er til Stede her, men ogsaa de to militære Miniſtre. Ja, nu ſer jeg deſværre den højtærede Krigsminiſter gaar ſin Vej. Jeg vilde netop have taget til Udgangspunkt en Udtaleſe af ham under en foregaaende Sags Behandling, en Udtaleſe, ſom ſaldt fra ham i Lørdags, og ſom jeg ſønſter at behyſe lidt nærmere. Da jeg ſer, at han nu er forſvunden, vil jeg gemme min Bemærkning til lidt senere. Men jeg vil ſige, at diſſe tre ærede Miniſtre ſupplere paa en vis Maade hinanden. Det er til Overflod blevet ſagt under de militære Loves Behandling, at Opgaven er at bevare vort Fædrelands Selvſtændighed. Jeg tror, det kan ſiges med fuldt ſaa megen, ja med større Ret, at det Forſlag, ſom her foreligger til Tingets Behandling, har det ſamme Formaal, ſom det kun ſøger at naa ved andre Midler. Jeg kunde bruge en Vignette, at den højtærede Udenrigsminiſter har en Opgave, ſom, for at bruge et Billede fra Vægevidenſkaben, nærmere er Hygiejnen; det gælder at forebygge Sygdommen, Faren, og først naar han har ſagt ſit Ultimatum, naar han har opgivet Været, naar han har erklæret, at han kan ikke mere, og at han har ikke mere at ſige, da er det, de militære Miniſtre tage fat; ſaa er det jo det Sprog føres, om hvilket en poliitiſk Digter her i Danmark for omtrent 100 Aar ſiden med bidende Ironi har ſagt:

„Kan Retten tolkes med bedre Fynd,

End naar man tolker den med Kanoner.“

Det er det, vi ſtulle gøre vort beſte til, at Retten, ſom jo virkelig aldrig afgøres ved Krigens Midler, kan blive afgjort ved fredelige Midler, og det er ſærlig Udenrigsminiſteren, ſom ikke alene her, men overalt, har den Opgave at bevare Freden ſaa længe, det er muligt.

Jeg ſagde, at jeg vilde tage til Udgangspunkt en Ytring af den højtærede Krigsminiſter. Mågtet han ikke er til Stede, vil jeg dog benytte dette Udgangspunkt, idet jeg dog maa bemærke, at hans Udtalelſer foreligger endnu ikke trykte, og jeg noterede ikke hans Ord; men jeg er temmelig ſikker paa, at hans Tanke har jeg opfattet rigtig. Der var i Jorgaars Tale om de militære Udgifter Medſættelſe. Endogsaa den højtærede Miniſter kunde ikke benægte, at de være meget høje, og man maa jo ogsaa være blind for ikke at ſe, at de have naaet en ſvimmelende Højde næſten i alle Europas

Magter, og at der derfor ogsaa hos militære maa være et Ønſte om at ſaa dem nedſatte. Men den højtærede Miniſter mente, at Muligheden derfor vilde ikke foreligge, inden vi enten havde haft den ſaakaldte „næſte ſtore Krig“ — det var ikke Miniſterens Udtryk, men det var Tanken; det, man populært betegner paa den Maade — eller at det havde lykkes ad diplomatisk Vej at forebygge „den næſte ſtore Krig“. Den første Mulighed har jeg tidligere hørt den højtærede Miniſter fremsætte, men derimod ikke den anden. Jeg tror, han har Ret i den første, men derimod ikke ſaa lidt Ret i den anden. Jeg føler mig overbevist om, at derſom virkelig „den næſte ſtore Krig“ kom, vilde kun Dødet blive værre, da vilde det gaa, ſom vi have ſet ſiden den ſidſte forfærdelige Krig mellem Tſhland og Frankrig, at det ikke vilde være længe, inden man mærkede Ilden under Aſken, at der paa begge Sider ruſtedes mere og mere, og den ene Magt ligesom moralsk tvang den anden til at ruſte ſig ogsaa; de ſtore Stater gik i Spidsen, og de ſmaa maatte mere og mindre følge med. Jeg tror derfor, at vi ubetinget alle med vor yderſte Kraft maa arbejde paa netop at forhindre, at „den næſte ſtore Krig“ kommer. Og da er det, vi ſærlig maa vende os til Diplomatiets og støtte det i dets Beſtræbelſer. Men paa den anden Side træve vi ogsaa af Diplomatiets, at det ſkal støtte os. Man maa ikke tro i vore Dage, at Diplomatiets kan undvære Folkets Støtte, og jeg tror, at det netop løſer ſin Opgave bedre, naar det støtter ſig til Folkemeningen, Verdensmeningen i vidſte Forſtand.

Jeg ſkal knytte denne Sag til en anden „militær“ Udtaleſe — kunde jeg gerne ſige. I „Schweizeriſche Monatschrift für Officiere aller Waffen“ læste man for et Par Aar ſiden følgende Ytring, ſom lyder meget paradokſalt, unægteligt: „Man maatte haabe, at Europa en Gang kunde naa det ſamme Civiliſationſtrin ſom Afrika“. Denne Udtaleſe er fremsat af Oberſt Hilty, en meget aget Forfatter i Sveits, Oberſt i Juſtitsſtaben, tillige Profeſor i Forbundsret ved Univerſitetet i Bern og Medlem af Nationalforſamlingen, hvad der ſvarer til Folketinget her. Han havde paa den interparlamentariſke Konference i Bern i Auguſt Maaned ſtillet et meget udførligt Forſlag, for hvilket han har lagt til Grund nogle Artilleri i den ſaakaldte Kongokonvention, Kongoaakterne, ſom blev ſluttet i Februar 1885 i Berlin. Det er jo det høje Ting bekendt, at mange europæiſke Stater have Beſiddelſer i Kongobækkenet i Afrika. Man